

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Garðabær, 5. janúar 2024
Málsnúmer: 202311-0049
IAS

Efni: Umsögn um umhverfismatsskýrslu vegna efnistöku í Höfðafjöru.

Vísað er í tölvupóst frá Skipulagsstofnun í gegnum Skipulagsgátt, dagsett 23. nóvember 2023, þar sem óskað er eftir umsögn um umhverfismatsskýrslu efnistöku í Höfðafjöru.

LavaConcept Iceland ehf ætlar að taka árlega um 35 000 m³ (50 000 tonn) af sandi á 7,5 ha efnistökusvæði í fjöruborðinu syðst á Kötlutanga, alls um 525 000 m³ á næstu 15 árum. Í skýrslunni er fjallað um áhrif þess að fjarlægja 850 000 m³ ef til kæmi viðbótar eftirspurn á tímabilinu.

Efnið verður flutt að vinnslusvæði við Uxafótarlæk þar sem sandurinn verður skolaður og sigtaður. Byggður verður upp vegslóði við Miðkvísl vestan við veginn að Hjörleifshöfða frá efnistökusvæðinu upp á þjóðveg en vegur er nú þegar frá þjóðvegi að vinnslusvæðinu við Uxafótarlæk. Eftir vinnslu við Uxafótarlæk verður ekið með sandinn á geymslusvæði í gamalli námu í landi Hrauns en þar verður efnið geymt þar til því verður skipað út í Þorlákshöfn. Reiknað er með sex ferðum á dag með efni þá daga sem efni verður flutt frá Uxafótarlæk.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér umhverfismatsskýrsluna og kemur með eftirfarandi athugasemdir og ábendingar.

Eins og fram kemur í skýrslunni þá eru sandar eins og Mýrdalssandur algengir á Íslandi og njóta ekki neinnar sérstakrar verndar. Þeir eru hins vegar sjaldgæfir á heimsvísu og hluti af þeirri jarðfræðiheild sem gerir Ísland sérstakt. Efnistakan bætist við náttúrulegt rof og getur haft áhrif langt út fyrir efnistökusvæðið og því er jákvætt að haldið verði áfram með þá vöktun á föstum sniðum sem hófst árið 2021 og farið verði í mótvægisáðgerðir ef þörf er á.

Í umfjöllun um fuglalíf kemur fram að ekki var farið í neinar rannsóknir á fuglalífi heldur stuðst við fyrirliggjandi gögn, þ.e. kortasjá Náttúrufræðistofnunar: Vistgerðakort og mikilvæg fuglasvæði á Íslandi, og „fyrirliggjandi rannsóknir á fuglalífi þar sem aðstæður eru sambærilegar“.

Ekki er víst að aðstæður við veginn frá þjóðvegi 1 að efnistökusvæðinu séu alveg sambærilegar við önnur svæði sem skoðuð hafa verið á Mýrdalssandi og líklegt er t.d. að eitthvað af andfuglum nýti sér blaut og gróin svæði við Miðkvísl. Þá má sjá á loftmyndum gróið svæði við smá læk rétt austan við Miðkvísl þar sem fuglar gætu haldið sig. Rétt væri að kanna þessi svæði á varptíma og þá væri hægt að hliðra veginum þannig að hann sneiði hjá fuglaríkum svæðum.

Virðingarfyllst,

Ingvar Atli Sigurðsson

Ingvar Atli Sigurðsson,
jarðfræðingur

